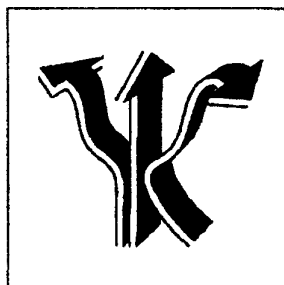

**Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

МАУП

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ
дисципліни
«СТАТИСТИКА ТУРИЗМУ»
(для бакалаврів)

Київ-2018

Підготовлено док. філ. у гал. екон, доцентом кафедри менеджменту
К.В. Середюк

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри організації туристичної
діяльності (Протокол № 8 від 14 березня 2018 року)

*Затверджено на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин та соціальних наук (Протокол № 8 від 29 березня
2018 року)*

Середюк К.В. Методичні рекомендації для самостійного вивчення
дисципліни «Статистика туризму» (для бакалаврів) - К.: МАУП, 2018 р.

Методична розробка містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план вивчення дисципліни «Статистика туризму», методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми, контрольні питання по курсу, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі, список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни «Статистика туризму» та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із дисципліни «Статистика туризму» .

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни «Статистика туризму» визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Статистика туризму»: підручник, навчальні та методичні посібники, методичні матеріали для самостійної роботи студентів, конспект лекцій, практикум тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Статистика туризму» організовується з дотриманням низки вимог:

- обґрунтування необхідності завдань загалом і конкретного завдання зокрема;
- надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи;

- надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;
- підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами у процесі виконання самостійної роботи, що є чинником ефективності навчального середовища.

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни (розділу "Самостійна робота студентів").

Студенти, які розпочинають вивчати дисципліну «Статистика туризму», повинні бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи, її форм та видів, термінів виконання, форм контролю та звітності, кількості балів за виконання завдань.

Організація і контроль процесу та змісту самостійної роботи і її результатів здійснюються викладачами кафедри.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами і повинні бути доведені до відома студентів.

**1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«СТАТИСТИКА ТУРИЗМУ»**

№ з/п	Назва змістового модулю та теми
	Модуль 1. Туризм як об'єкт статистичного вивчення
Тема 1	Сутнісна характеристика туризму як об'єкта статистичного вивчення
Тема 2	Особливості статистичного дослідження в туризмі
Тема 3	Статистика туристських потоків
Тема 4	Статистика засобів з розміщення туристів
Модуль 2. Соціально-економічна статистика	
Тема 5	Статистика надходжень і витрат, пов'язаних з туризмом
Тема 6	Основні завдання і визначення статистики туризму як джерела грошових надходжень до бюджету держави
Всього годин	90

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ КОЖНОЇ ТЕМИ

Змістовий модуль 1. Туризм як об'єкт статистичного вивчення

Тема 1. Сутнісна характеристика туризму як об'єкта статистичного вивчення

Основні поняття й категорії туризму. Предмет і завдання статистики туризму. Суб'єкти та об'єкти туристичної діяльності. Одиниці спостереження у туризмі. Підприємства туріндустрії як об'єкти статистичного дослідження. Основні напрямки статистичних досліджень у туризмі. Визначення одиниці спостереження в статистиці туризму. Система показників статистики туризму. Державні статистичні спостереження в туризмі.

Література: 4, 6, 8, 16, 29, 41.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Дайте визначення туристичної діяльності.
2. Назвіть види туризму
3. Поясніть значення категорій внутрішній туризм, зарубіжний та іноземний туризм.
4. Які види туризму об'єднує категорія туризм у межах країни?
5. Дайте пояснення категоріям національний туризм, міжнародний туризм.
6. Які цілі відвідання з метою статистичного обліку рекомендує виділяти Всесвітня туристична організація?
7. Розкрийте зміст службової мети відвідання.
8. Що таке організований туризм?
9. Розшифруйте зміст категорії приватна мета відвідання з точки зору статистичного обліку.
10. Що вивчає статистика туризму та які основні завдання статистичного дослідження туристичної сфери?
11. Назвіть та поясніть зміст основних напрямків статистичних досліджень у туризмі.

12. Які основні групи факторів туристичної діяльності можна вивчати за допомогою статистичних методів?

13. У яких розділах Міжнародної класифікації усіх видів економічної діяльності представлена туристична сфера?

14. Поясніть термін суб'єкт туристичної діяльності.

15. Які підприємства з точки зору статистичного обліку вважаються підприємствами туристичної галузі?

16. На які групи поділяють підприємства туризму з точки зору організації туризму?

17. З точки зору статистичного обліку, які підприємства належать до підприємств посередників та організаторів у сфері туризму та які підприємства є безпосередніми виконавцями туристичних послуг?

18. Дайте визначення категорій мандрівник, відвідувач, турист, одноденний відвідувач.

19. Назвіть показники туристичної індустрії. Як розраховується кількість суб'єктів галузі туризму?

Теми рефератів

1. Предмет і завдання статистики туризму. Суб'єкти та об'єкти туристичної діяльності.

2. Підприємства туріндустрії як об'єкти статистичного дослідження.

3. Основні напрямки статистичних досліджень у туризмі.

Методичні вказівки до підготовки відповідей на питання. При розкритті питань необхідно правильно визначити сутність індустрії туризму являє собою багатоскладову систему, до якої належать готелі та інші засоби з розміщення туристів, підприємства транспорту, харчування, заклади культури, спорту та ін.

Як було зазначено вище, туризм на сьогодні не є окремим видом економічної діяльності. Туріндустрія включає підприємства та організації різних галузей економіки, які поєднані цілями найбільш повного задоволення потреб туристів.

Вихідним завданням статистики є визначення одиниці спостереження у туризмі. Міжнародна статистика відокремлює категорії “мандрівник”, “відвідувач”, “турист”, “одноденний відвідувач”.

Підприємства – безпосередні виконавці туристичних послуг.

До цієї групи, з точки зору статистичного обліку підприємств туризму, належать підприємства з розміщення туристів (готелі й інші місця для короткотермінового перебування та санаторно-курортні заклади).

Потреби туристів задовольняють не тільки підприємства індустрії туризму, але й об’єкти соціальної інфраструктури: транспорт, поліклініки, бібліотеки, підприємства парковки й пляжного господарства, реставраційні майстерні та ін.

Тобто туризм – взаємопов’язаний міжгалузевий комплекс, де послуги й товари, необхідні для туристів, виробляють як підприємства індустрії туризму, так і інших галузей.

Тема 2. Особливості статистичного дослідження в туризмі

Статистичне спостереження в туризмі. Основні напрямками статистичних досліджень туризму. Мета та об’єкт статистичного спостереження. Групування та класифікації статистики туризму. Основні організаційні форми статистичного спостереження. Вибірковий метод спостереження. Принцип формування вибіркової сукупності. Система статистичних показників. Методи аналізу взаємозв’язків факторів туристичної діяльності. Питання узагальнення статистичних даних.

Література: 1, 4, 6, 8, 12, 18, 34.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Сформулюйте основні напрямки статистичних досліджень туризму.
2. Назвіть етапи статистичного дослідження.
3. Поясніть сутність статистичного спостереження та наведіть приклади спостереження в сфері туризму.

4. Які питання статистичного спостереження належать до програмно - методологічних?
5. Дайте визначення одиниці сукупності. Що є одиницею сукупності в сфері туризму?
6. Що являє собою програма спостереження ?
7. Назвіть організаційні питання статистичного спостереження.
8. Які організаційні форми спостереження використовують у статистиці туризму?
9. Що являє собою звітність? Які ви знаєте форми статистичної звітності в туризмі?
10. Що являє собою спеціально організоване спостереження?
11. Назвіть види статистичного спостереження.
12. Які бувають помилки статистичного спостереження та які методи контролю даних ви знаєте?
13. Які задачі дозволяє вирішувати вибірковий метод спостереження в туризмі?
14. Висвітліть другий етап статистичного дослідження. Які групування та класифікації в туризмі Вам відомі?
15. Які методи вивчення взаємозв'язків факторів туристичної діяльності вам відомі?
16. Висвітліть сутність і зміст комплексного аналізу статичної інформації.

Темати рефератів

1. Статистичне спостереження в туризмі.
2. Групування та класифікації статистики туризму
3. Методи аналізу взаємозв'язків факторів туристичної діяльності.

Методичні вказівки до підготовки відповідей на питання. При розкритті питань необхідно правильно визначити основні напрямками статистичних досліджень туризму а саме:

1. Іноземний (в'їзний) туризм. При вивченні іноземного туризму за допомогою статистичних методів дослідження має підраховуватися кількість іноземних туристів, здійснюватися їх розподіл за країною походження, тривалістю перебування, обсягом витрат цих туристів. Особлива увага має приділятися методам вивчення економічного впливу іноземного туризму.

2. Зарубіжний (виїзний) туризм. Завданнями статистичного дослідження виїзного туризму є, перш за все, обчислення кількості зарубіжних туристів, їх розподіл за країнами, до яких зарубіжні туристи виїжджають, вивчення їх структури за тривалістю перебування, за обсягом витрат цих туристів.

3. Внутрішній туризм. У результаті статистичного вивчення внутрішнього туризму має бути підраховано кількість внутрішніх туристів, обсяг витрат цих туристів, і, головне, економічний вплив внутрішнього туризму.

4. Туристична індустрія. Завданнями статистичного дослідження індустрії туризму є визначення кількості пов'язаних з туризмом закладів (готелів, санаторіїв, туристичних підприємств тощо), місткості їх, категорійності, завантаженості. Важливим є питання оцінювання економічного внеску цих закладів у економіку регіону.

Групування й класифікації, що використовуються в туризмі, є найважливішим засобом узагальнення статистичної інформації, основою статистичного аналізу й використання системи показників.

Вибіркове спостереження—це вид несучільного спостереження, при якому обстежуються не всі елементи сукупності, що вивчається, а лише певним чином відібрана їх частина.

Система статистичних показників туризму являє собою сукупність взаємопов'язаних показників, які застосовуються в статистичній практиці для характеристики рівня, динаміки, ефективності, умов і особливостей явищ і процесів у туризмі.

Тема 3. Статистика туристських потоків

Завдання статистики туристських потоків. Показники туристопотоку за даними Державної прикордонної служби України. Обчислення кількості іноземних (в'їзних) відвідувачів. Розрахунок показників середньої тривалості перебування іноземних туристів. Показники туристопотоку за даними звітів підприємств туризму. Методи характеристики загальної тенденції розвитку статистики туризму. Визначення середньої тривалості перебування. Аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку туристопотоку. Комплексна оцінка сезонності в туризмі.

Література: 1-15,20,21,32,36,39,45.

Контрольні питання

1. Сформулюйте основні завдання статистики туристопотоку.
2. Назвіть орган, що здійснює статистичне спостереження щодо туристських потоків на кордоні.
3. Яка форма статистичної звітності містить дані щодо іноземного туризму? Назвіть показники іноземного туризму.
4. Які кількісні характеристики туристопотоку можна обчислити за даними форми № 3 - ПВУ “Зведений звіт про іноземців, які в’їхали в Україну”?
5. Як за даними форми № 3-ПВУ “Зведений звіт про іноземців, які в’їхали в Україну” розрахувати кількість іноземних туристів?
6. Запишіть формулу розрахунку кількості іноземних одноденних відвідувачів за даними форми № 3-ПВУ “Зведений звіт про іноземців, які в’їхали в Україну”.
7. Як розрахувати кількість іноземних відвідувачів на основі даних форми № 3-ПВУ “Зведений звіт про іноземців, які в’їхали в Україну”?
8. Яка форма статистичної звітності містить дані щодо зарубіжного туризму? Назвіть показники зарубіжного туризму.

9. Які кількісні характеристики туристопотоку можна обчислити за даними форми № 2-ПВУ “Зведений звіт про виїзд громадян України за кордон”?

10. Як за даними форми № 2-ПВУ “Зведений звіт про виїзд громадян України за кордон ” розрахувати кількість зарубіжних туристів?

11. Запишіть формулу розрахунку кількості зарубіжних одноденних відвідувачів за даними форми № 2-ПВУ “Зведений звіт про виїзд громадян України за кордон”.

12. Як розрахувати кількість зарубіжних відвідувачів на основі даних форми № 2-ПВУ “Зведений звіт про виїзд громадян України за кордон ”?

13. Які показники туристопотоку містить форма № 1-ПВУ “Зведений звіт про пропуск осіб та транспортних засобів через державний кордон України”?

14. Де здебільш використовуються дані форми № 1-ПВУ “Зведений звіт про пропуск осіб та транспортних засобів через державний кордон України”?

15. Яка основна форма статистичної звітності складається за підсумками роботи туроператорів і турагентів?

16. Який орган здійснює статистичне спостереження щодо складання форми № 1-ТУР “Звіт про діяльність туристичної організації”?

Темати рефератів

1. Завдання та показники статистики туристських потоків.
2. Обчислення кількості іноземних (в’їзних) відвідувачів.
3. Методи характеристики загальної тенденції розвитку статистики туризму.
4. Комплексна оцінка сезонності в туризмі.

Методичні вказівки до підготовки відповідей на питання. При розкритті питань необхідно правильно визначити, що показники статистики туристопотоку ґрунтуються на поняттях і категоріях.

По-перше, види туризму, а саме – іноземний (в'їзний), зарубіжний (виїзний) і внутрішній, визначають напрямки туристопотоку і, таким чином, дають назву його показникам.

По-друге, в першому розділі визначили одиницю спостереження в статистиці туризму. Було розкрито зміст таких категорій, як відвідувач, турист, одноденний відвідувач. Саме ці категорії визначатимуть відповідні характеристики туристопотоку та його показники.

По-третє, в розділі “Туризм як об’єкт статистичного дослідження” було визначено цілі туристичних подорожей з точки зору їх статистичного обліку та висвітлено поняття службової, організованої та приватної поїздки.

Саме вище перераховані три основні характеристики туристичної діяльності (вид туризму, одиниця спостереження в туризмі та мета подорожі) визначають показники туристопотоку.

В Україні статистичне спостереження щодо туристських потоків на кордоні організує Адміністрація державної прикордонної служби України.

Щорічно за підсумками роботи туроператорів і турагентів складається форма № 1- ТУР “Звіт про діяльність туристичної організації”. Керує таким статистичним спостереженням Державна туристична адміністрація України.

Крім вищезазначених показників туристопотоку відповідна статистика використовує показники тривалості перебування. Тривалість перебування вимірюється в годинах для одноденних відвідувачів та ночівлях (днях) для туристів. Під ночівлею розуміють одну добу, яку провів один турист у місці призначення.

Одним з головних завдань статистичного вивчення туристопотоку є аналіз інтенсивності розвитку його показників. У статистиці динаміку вивчають на підставі побудови динамічних рядів, складовими елементами яких є ознака часу (момент або інтервал) та числові значення показника, рівні ряду. Відповідно до класифікації показників за ознакою часу динамічні ряди поділяють на моментні та інтервальні. У моментних рядах рівні фіксують

стан явища на певні моменти часу, в інтервальних –результат за проміжок часу. Усі показники туристопотоку, які були розглянуті раніше, є інтервальними.

Сезонні коливання – це більш - менш стійкі внутрішньорічні коливання рівнів соціально - економічних процесів. З точки зору туристських потоків сезонні коливання зумовлені впливом одних і тих самих факторів кліматичного та соціального порядку.

Тема 4. Статистика засобів з розміщення туристів

Сучасні класифікації засобів з розміщення туристів. Засоби з розміщення туристів у галузі туризму. Основні показники діяльності колективних засобів з розміщення туристів. Показники діяльності санаторно - курортних та оздоровчих закладів. Індекс структурних зрушень середньої ціни. Аналіз динаміки та впливу факторів показників підприємств готельного господарства.

Література: 1-15,17,19,26,29,37,38.

Контрольні питання

1. Класифікація засобів з розміщення туристів, запропонована ВТО.
2. Що являють собою колективні засоби з розміщення туристів?
3. Види індивідуальних засобів з розміщення.
4. Назвіть та охарактеризуйте типи підприємств, що відносяться до підприємств готельного господарства.
5. Завдання статистики підприємств з розміщення туристів.
6. Основні абсолютні показники діяльності підприємств готельного господарства.
7. Як розраховується та що характеризує показник середня місткість одного підприємства?
8. Як здійснюється розрахунок середньої місткості одного номера?
9. Запишіть формулу обчислення середньої тривалості перебування одного приїжджого.

- 10.Що характеризує показник середнього заповнення одного місця?
- 11.Охарактеризуйте зміст показника оборот одного місця за рік.
- 12.Запишіть формули розрахунку коефіцієнта використання місткості та поясніть його зміст.
13. Показники діяльності санаторно-курортних і оздоровчих закладів.
- 14.Запишіть формули розрахунків абсолютного приросту загального часу перебування приїжджих у готелях та факторні прирости показника, отримані за рахунок зміни середньої тривалості перебування в готелі одного приїжджого та під впливом зміни кількості обслужених приїжджих.
- 15.Поясніть формули розрахунків середніх цін за одну людину-добу перебування одного іноземного приїжджого у готелі, одного громадянина України та загальної середньої ціни.
16. Як здійснити аналіз динаміки загальної вартості послуг підприємств готельного господарства, а також вивчити вплив на її зміну загального часу перебування та середньої ціни за одну людину - добу?

Теми рефератів

1. Сучасні класифікації засобів з розміщення туристів.
2. Показники діяльності санаторно - курортних та оздоровчих закладів.
- 3.Аналіз динаміки та впливу факторів показників підприємств готельного господарства.

Методичні вказівки до підготовки відповідей на питання. При розкритті питань необхідно правильно визначити сутність засобів з розміщення туристів, які посідають особливе місце у галузі туризму.

Вони являють собою сферу послуг, діяльність якої полягає в розміщенні та обслуговуванні приїжджих і яка спрямована на задоволення потреб людини.

До підприємств готельного господарства – суб'єктів підприємницької діяльності – відносяться такі типи підприємств: готелі, готельно - офісні центри, мотелі, кемпінги, молодіжні турбази та гірські притулки,

приміщення пристосовані під готелі, гуртожитки та інші об'єкти для короткотермінового проживання.

Обсяг туристських потоків, валютні надходження в регіон залежать, перш за все, від експлуатаційної можливості цієї сфери туризму та якості наданих послуг.

Всесвітня туристична організація пропонує таку основну класифікацію засобів з розміщення.

Важливе значення має аналіз динаміки основного натурального показника діяльності готелів - загального часу перебування приїжджих. Цей показник безпосередньо пов'язаний з двома факторами - співмножниками – середньою тривалістю перебування в готелі одного приїжджого та кількістю обслужених приїжджих. Метод ланцюгових підстановок у рамках індексного аналізу дозволяє оцінити, на скільки змінився загальний час перебування за рахунок зміни кожного з наведених вище факторів.

Такі самі формули розрахунку динаміки та впливу факторів слід застосовувати при необхідності аналізу впливу на зміну середньої ціни:

- 1) зміни цін проживання за окремими підприємствами готельного господарства;
- 2) зміни структури загального часу проживання на окремих підприємствах.

Змістовий модуль 2. Соціально-економічна статистика

Тема 5. Статистика надходжень і витрат, пов'язаних з туризмом

Туристське споживання. Показники надходжень від туризму. Туристське споживання у вартісному вимірі. Структура туристського споживання. Показники надходжень від туризму. Специфічні туристські товари та послуги. Показник середньодобових витрат відвідувача. Обчислення середньодобових витрат відвідувача. Розрахунок обсягу туристського споживання.

Література: 1-15, 21,32,43.

Контрольні питання

1. Дайте визначення туристському споживанню.
2. На які складові поділяють туристське споживання за часом та місцем здійснення?
3. Які витрати включає попереднє туристське споживання?
4. Що являє собою споживання протягом подорожі?
5. Що включає споживання після подорожі як елемент туристського споживання?
6. Назвіть види туристського споживання залежно від категорії відвідувачів.
7. Дайте визначення внутрішнього туристського споживання.
8. Що являє собою іноземне туристське споживання.
9. Поясніть термін зарубіжне туристське споживання.
10. Дайте визначення туристських витрат.
11. Перелічіть головні туристські витрати.
12. Що являють собою валові надходження від туризму?
13. Що містять надходження від в'їзного туризму?
14. Чим забезпечені надходження від зарубіжного туризму?
15. Сукупність яких надходжень являють собою надходження від міжнародного туризму?
16. Що містять надходження від одноденних відвідань?

Теми рефератів

1. Туристське споживання та показники надходжень від туризму.
2. Структура туристського споживання.
3. Показник середньодобових витрат відвідувача.
4. Обчислення середньодобових витрат відвідувача.

Методичні вказівки до підготовки відповідей на питання. При розкритті питань необхідно правильно визначити сутність туристського споживання – споживання вироблених різними галузями економіки товарів і послуг для задоволення потреб туристів. У грошовому вимірі це вартість

сукупності товарів і послуг, що споживаються туристами (відвідувачами) для задоволення туристських потреб.

Міжнародний туризм має важливе економічне значення для країн як фактор, який сприяє надходженню іноземної валюти. При цьому витрати іноземного відвідувача являють собою доходи для країни, яка його приймає і витрати для країни виїзду туриста.

Специфіка туристського споживання полягає в тому, що воно містить усі категорії споживчих товарів і послуг, але різною мірою. Відповідно до того, якою мірою той чи інший товар або послуга належать до туристського споживання, виділяють дві основні групи:

- специфічні туристські товари та послуги;
- неспецифічні для туризму товари та послуги.

Показник середньодобових витрат відвідувача використовується в розрахунках обсягів туристського споживання та надходжень від туризму.

На величину середньодобових витрат відвідувача, окрім мети відвідання, впливають такі суб'єктивні чинники, як рівень життя у країні, місце походження відвідувача, його соціальний статус, індивідуальні потреби в додаткових послугах.

Визначають нормативні значення показника середньодобових витрат окремо для кожної категорії відвідувачів. Інструментом визначення є розрахунки на базі матеріалів статистичного дослідження туристичних потоків або експертні оцінки.

Обсяг іноземного туристського споживання (надходження від іноземного туризму) складається зі споживчих витрат іноземних відвідувачів у країні відвідання.

Валові туристські витрати в інших країнах – це показник, що відображає обсяг туристського споживання громадян України за її кордоном, і складається з їх туристських витрат, здійснених у період відвідання інших країн (за межами митної території України).

При розрахунках обсягу туристських витрат громадян України за

межами її митної території необхідно враховувати, що витрати в країнах СНД менші за своїм розміром, ніж витрати в інших країнах. Тому доцільно проводити розрахунки окремо за кожною країною або категорією країн, а для отримання загального обсягу витрат українських громадян за кордоном, скласти отримані результати.

Тема 6. Основні завдання і визначення статистики туризму як джерела грошових надходжень до бюджету держави

Суть суб'єктів ринку, їх економічна обґрунтованість. Значення конкуренції як найважливішого елемента ринкової економіки у вдосконаленні туристського ринку, її типи. Кон'юнктурний аналіз ринку туризму. Поняття і суть туризму. Загальна характеристика туризму як галузі світового господарства. Аналіз стану ринку туризму в Україні. Аналіз ринку готельних послуг в Україні. Аналіз готельного сектору конгресного туризму. Проблеми роботи з персоналом в готельному бізнесі. Проблеми менеджменту готельних груп.

Література: 1-15,19,23,37,45.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. За допомогою системи яких показників визначається результативність діяльності туристичної компанії?
2. Охарактеризуйте фактори, які впливають на кон'юнктуру туристичних послуг.
3. Дайте характеристику основним видам туризму.
4. Опишіть систему показників, що надає оцінку ринку туристичних послуг.
5. Опишіть вплив сфери туристичних послуг на розвиток економічної ситуації у державі.
6. Які ви знаєте методи групування туристичних послуг?
7. Сформулюйте основні напрями подальшого реформування сфери туристичних послуг.

8. Охарактеризуйте показники результативності туристичної галузі.
9. Як і з якою метою обчислюється показник діяльності готельного бізнесу?
10. У чому полягає вартість і натуральна оцінка якості надання готельних послуг?
11. Чим визначається ступінь розбіжності у якості наданих послуг?
12. У чому полягає диференціація серед готелів?
13. Як структурується функції якості обслуговування на основі типології Кедотта –Терджена?
14. Як визначається якість обслуговування на основі структурування функції якості?

Теми рефератів

1. Значення конкуренції як найважливішого елемента ринкової економіки у вдосконаленні туристського ринку, її типи.
2. Загальна характеристика туризму як галузі світового господарства.
3. Аналіз стану ринку туризму та готельних послуг в Україні.

Методичні вказівки до підготовки відповідей на питання. При розкритті питань необхідно правильно визначити сутність. У сучасних умовах туристично- рекреаційний комплекс на регіональному рівні має низку серйозних проблем: низька якість туристично - рекреаційних послуг, слабка інфраструктура, високий рівень зносу основних фондів, стагнація розвитку внутрішнього і в'їзного туризму. Ситуацію може змінити впровадження і функціонування ефективної системи державного управління туристичною галуззю на регіональному рівні, що має єдину мету, стратегію і програму реалізації. Туристична галузь традиційно відігравала важливу роль у господарському комплексі.

Формування ринку готельних послуг в Україні почалося в першій половині 2000-х років. Спочатку основна увага як місцевих, так і іноземних інвесторів була спрямована на освоєння готельного ринку Києва. Поступово, з розвитком готельного бізнесу України, інтерес девелоперів почав

зміщуватися і в бік регіональних міст, в першу чергу, великих ділових центрів країни (з населенням близько 1 млн. осіб), таких як Харків, Донецьк, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Львів та інші, а також курортних зон Україна – АР Крим, Карпати, Одеса.

В останні роки докризового періоду (до другого півріччя 2008 року) ринок готельних послуг України характеризувався найбільш активними темпами розвитку, про що свідчить зростання кількості якісних об'єктів, розширення меж освоєння національного ринку, експансія міжнародних готельних операторів, а також поява і розширення національних мереж і операторів. У докризовий період ринок готельної нерухомості Україна вважався одним з найбільш перспективних серед ринків Східної Європи і країн СНД.

Починаючи з другої половини 2008 року в результаті впливу світової фінансової кризи, посилення монетарної політики в країні, погіршення загальної політичної та економічної ситуацій спостерігався значний спад ділової активності та скорочення обсягів туристичних потоків, під впливом чого розвиток ринку готельної нерухомості України істотно сповільнився, а в регіональних містах – і зовсім припинився. Світова фінансова криза внесла наступні корективи: різке підвищення рівня вакантності, особливо в готелях високого цінового сегмента, зміна структури попиту на послуги розміщення (підвищився попит на бюджетні готелі та мотелі середньої категорії), призупинення реалізації більшості проектів готельної нерухомості та перенесення термінів введення в експлуатацію на невизначений період.

Негативні явища мали місце до кінця 2009 року. З початку 2018 року, в результаті поліпшення загальної економічної ситуації в країні, поступового відновлення ділової активності, а також збільшення обсягів туристичних потоків, на ринку готельної нерухомості країни спостерігалось поступове відновлення позитивних ознак успішного розвитку.

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ПО КУРСУ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Дайте визначення туристичної діяльності.
2. Назвіть види туризму.
3. Поясніть значення категорій внутрішній туризм, зарубіжний та іноземний туризм.
4. Які види туризму об'єднує категорія туризм у межах країни?
5. Дайте пояснення категоріям національний туризм, міжнародний туризм.
6. Які цілі відвідання з метою статистичного обліку рекомендує виділяти Всесвітня туристична організація?
7. Розкрийте зміст службової мети відвідання.
8. Що таке організований туризм?
9. Розшифруйте зміст категорії приватна мета відвідання з точки зору статистичного обліку.
10. Що вивчає статистика туризму та які основні завдання статистичного дослідження туристичної сфери?
11. Сформулюйте основні напрямки статистичних досліджень туризму.
12. Назвіть етапи статистичного дослідження.
13. Поясніть сутність статистичного спостереження та наведіть приклади спостереження в сфері туризму.
14. Які питання статистичного спостереження належать до програмно-методологічних?
15. Дайте визначення одиниці сукупності. Що є одиницею сукупності в сфері туризму?
16. Що являє собою програма спостереження?
17. Назвіть організаційні питання статистичного спостереження.
18. Які організаційні форми спостереження використовують у статистиці туризму?

19. Що являє собою звітність?
20. Які ви знаєте форми статистичної звітності в туризмі?
21. Що являє собою спеціально організоване спостереження?
22. Поясніть значення категорій внутрішній туризм, зарубіжний та іноземний туризм.
23. Які види туризму об'єднує категорія туризм у межах країни?
24. Дайте пояснення категоріям національний туризм, міжнародний туризм.
25. Які цілі відвідання з метою статистичного обліку рекомендує виділяти Всесвітня туристична організація?
26. Розкрийте зміст службової мети відвідання.
27. Що таке організований туризм?
28. Розшифруйте зміст категорії приватна мета відвідання з точки зору статистичного обліку.
29. Що вивчає статистика туризму та які основні завдання статистичного дослідження туристичної сфери?
30. Сформулюйте основні напрямки статистичних досліджень туризму.
31. Назвіть етапи статистичного дослідження
32. Поясніть сутність статистичного спостереження та наведіть приклади спостереження в сфері туризму.
33. Які питання статистичного спостереження належать до програмно-методологічних?
34. Дайте визначення одиниці сукупності. Що є одиницею сукупності в сфері туризму?
35. Що являє собою програма спостереження?
36. Назвіть організаційні питання статистичного спостереження.
37. Які організаційні форми спостереження використовують у статистиці туризму?
38. Що являє собою звітність?
39. Які ви знаєте форми статистичної звітності в туризмі?

40. Що являє собою спеціально організоване спостереження?
41. Класифікація засобів з розміщення туристів, запропонована ВТО.
42. Що являють собою колективні засоби з розміщення туристів?
43. Види індивідуальних засобів з розміщення.
44. Назвіть та охарактеризуйте типи підприємств, що відносяться до підприємств готельного господарства.
45. Завдання статистики підприємств з розміщення туристів.
46. Основні абсолютні показники діяльності підприємств готельного господарства.
47. Як розраховується та що характеризує показник середня місткість одного підприємства?
48. Як здійснюється розрахунок середньої місткості одного номера?
49. Запишіть формулу обчислення середньої тривалості перебування одного приїжджого?
50. Що характеризує показник середнього заповнення одного місця?
51. Дайте визначення туристському споживанню.
52. На які складові поділяють туристське споживання за часом та місцем здійснення?
53. Які витрати включає попереднє туристське споживання?
54. Що являє собою споживання протягом подорожі?
55. Що включає споживання після подорожі як елемент туристського споживання?
56. Назвіть види туристського споживання залежно від категорії відвідувачів.
57. Дайте визначення внутрішнього туристського споживання.
58. Що являє собою іноземне туристське споживання.
59. Поясніть термін зарубіжне туристське споживання.
60. Дайте визначення туристських витрат.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

Контроль знань по дисципліні «Статистика туризму» складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

Порядок оцінювання знань студентів за результатами вивчення дисципліни

№ з/п	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	Оцінювання поточної роботи в семестрі, в т. ч. :	від 0 до 40 балів в т. ч.:	
1.1	Виконання обов'язкових завдань: 1) систематичність та активність роботи протягом семестру 2) виконання завдань для самостійного опрацювання	до 20 балів, з них: 1) до 10 балів 2) до 10 балів	
1.2	Проходження модульного контролю знань	до 20 балів	
2	Оцінювання письмової екзаменаційної роботи	від 0 до 60 балів	проходження підсумкового контролю знань по дисципліні і одержання підсумкової оцінки

Бали за результатами поточного контролю в сумі та по доданках, а також за результатами оцінювання письмової екзаменаційної роботи виставляються числом, кратним «5».

Загальна підсумкова оцінка (в балах) складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит. На іспиті студент повинен набрати не менше 30 балів.

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі письмового іспиту за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 питання.

Відповідь на кожне питання білета оцінюється окремо з диференціацією в 20, 10, 0 балів.

Відповідь на кожне з питань білета оцінюється в:

- 20 балів — якщо відповідь студента містить повне, розгорнуте, правильне та обгрунтоване викладення матеріалу;

- виявляє при цьому високі знання студентом усієї програми навчальної дисципліни, його вміння користуватися різноманітними методами наукового аналізу суспільних і правових явищ, виявляти їх характерні риси та особливості;

- відображає чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку і взаємодії, правильне формулювання відповідних тлумачень;

- свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів (для найважливіших — необхідно знати рік їх прийняття);

- містить аналіз змістовного матеріалу, порівняння різних поглядів на дану проблему, самостійні висновки студента, формулювання та аргументацію його точки зору;

- містить, поряд із теоретичним матеріалом, фактичні дані (статистичні, результати судової практики і т. ін.), їх оцінку та порівняння;

- логічно і граматично правильно викладена;

- 10 балів — якщо студент дав відповідь на поставлене запитання, однак вона має хоча б один з таких недоліків:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання,

- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів, нечіткі характеристики відповідних явищ;

- не є аргументованою: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін.; недостатньо використано дані юридичної практики, інший фактичний і статистичний матеріал;

- свідчить про наявність прогалин у знаннях студента;

- викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;

- 0 балів — якщо студент не відповів на поставлене запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або їх безсистемність та поверховість, не вміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат письмового іспиту складається з суми балів, одержаних за всі питання. В разі, коли відповіді студента оцінені менше ніж у 30 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту (тобто 0 балів).

Загальне підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі (в діапазоні від 0 до 40 балів) та результатів письмового іспиту (не менше 30 і не більше 60 балів) за 100-бальною системою з подальшим переведенням в традиційну систему за 4-бальною шкалою та шкалою ECTS для фіксації оцінки в нормативних документах.

Для реєстрації оцінки за шкалою ECTS в екзаменаційних відомостях вводитьься спеціальна графа «Оцінка за шкалою ECTS»

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Підгорний А. З. Система національних рахунків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. – Одеса: ОДЕУ, 2014. – 121 с.
2. Милашко О.Г. Оцінка інтенсивності розвитку секторної структури економіки на основі системи національних рахунків // Вісник соціально - економічних досліджень. Одеса: ОДЕУ, 2015. – Вип. 25. – С. 240- 244.
3. Ольвінська Ю. О. Соціальна статистика: навчальний посібник / Ю. О. Ольвінська, О. В. Самоєнкова. – Одеса, 2012. - 102 с.
4. Милашко О. Г. Статистичне оцінювання доходів і витрат домогосподарств за даними системи національних рахунків / О. Г. Милашко // Вісник соціально- економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. Ун -т. – Одеса, 2014. – Вип. 30. - С. 247 - 253.
5. Окландер М. А. Статистичний моніторинг внеску туризму в економіку території // Статистика України. – 2012. –№ 4. – С. 49 - 52.
6. Милашко О. Г. Статистичне оцінювання доходів і витрат домогосподарств за даними системи національних рахунків О. Г. Милашко // Вісник соціально - економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун- т. – Одеса, 2008. – Вип. 30. - С. 247 - 253.
7. Погорелова Т. В. Статистичні методи оцінювання фінансової діяльності підприємств та організацій / Т. В. Погорелова // Вісник соціально - економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. Ун - т. – Одеса, 2007. – Вип. 25. – С. 276 - 282.
8. Милашко О.Г., Русєва О.П. Міжнародна статистика: Навч. посібник. Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2012 р. – 123 с.
9. Вітковська К. В. Деякі методологічні аспекти оцінки життєвого потенціалу населення на регіональному рівні / К. В. Вітковська, А. З. Підгорний // Вісник соціально - економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред.

М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. Ун -т. – Одеса, 2014. - Вип.30. - С. 308 - 314.

10. Милашко О. Г. Характеристика показників експлуатації підприємств готельного господарства Одеського регіону / О. Г. Милашко, К. Д. Семенова // Вісник соціально - економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2012. – Вип. 9. – С. 355- 360.

11. Милашко О. Г. Оцінка диференціації витрат населення – одного з індикаторів життєвого рівня / О. Г. Милашко // Вісник соціально - економічних досліджень : зб. наук. пр. / го лов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. Ун - т. – Одеса, 2015. – Вип. 19. - С. 182 -187.

12. Семенова К. Д. Проблеми індексного аналізу економічних показників / К. Д. Семенова // Вісник соціально- економічних досліджень: Збірник наукових праць. Вип. 35. – 2012. – С. 453 - 457

13. Милашко О. Г. Статистичний аналіз стану та розвитку підприємств готельного господарства Одеської області / О. Г. Милашко // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Одеса: ОДЕУ, 2010. – Вип. 13 (114). – С. 143 -150

Додаткова:

14. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. - К.: Палітра, 2007.

15. Биржаков М.Б. Введение в туризм. - Москва - Санкт-Петербург: Герда, 2010.

16. Дмитревский Ю. Д. Туристские районы мира. - М., - 2010.

17. Зорин И.В., Квартальников В.Н. Туристский терминологический словарь.

18. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма. - Москва, 2010.

19. Іванов Ю. Туристична діяльність і оподаткування // Бухгалтерія. - 2012. - №20/2.
20. Іванова І.О. Маркетингові можливості сучасного готельного бізнесу в Україні. - Львів, 2007.
21. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг / О.О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2012. – 436 с.
22. Мальська М. Я., Худо В. В. Туристичний бізнес; теорія і практика: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2015. — 424 с.
23. Мальська М. Я., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2014.
24. Мальська М. Я., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. — Л.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. — 360 с.
25. Маринин М. М. Туристские формальности и безопасность в туризме. — М., 2012.
26. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2013. - 352 с.
27. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. - Київ, 2011.
28. Послуги в Україні. Туризм. Готелі. Харчування (Законодавство, стандартизація, класифікація, сертифікація): Нормативні документи. - Львів, 2009.
29. Пузакова Е.П. Международный туристический бизнес. -Москва, 2011.
30. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2016. - 344 с.
31. Ресторанный и гостиничный бизнес. - 2011. - № 4(8).
32. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2013. – 336 с.

33. Уокер Д. Введение в гостеприимство / Пер.с англ. Н.Н. Михайлова. -М.:Юнити,2009.
34. Федорченко В.К., Лук'янова Л.Г., Дорошенко Т.Т., Мініч І.М. Уніфіковані технології готельних послуг. - К.: Вища школа, 2011. - 237 с.
35. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навчальний посібник. - К.: Дніпро, 2010.
36. Цыбух В.І. Стан і перспективи розвитку туризму в Україні // Туристично-краєзнавчі дослідження. - К., 2009. - Вил. 2.
37. Цыбух В.И. Перспективы развития национальной туристической индустрии // Гостиничный и ресторанный бизнес. - 2011. - №4.
38. Чеботарь Ю. М. Туристический бизнес: Практическое пособие для турфирм и клиентов. - М.: Мир деловой книги, 2007. - 69 с.
39. Чеботарь Ю.М. Туристический бизнес. - Москва, 2010.
40. Чудновский А.Д. Туризм и гостиничное хозяйство. - Москва, 2010.
41. Шаповал Г.Ф. История туризма. - Минск: Экоперспектива, 2009.
42. Школа І.М., Григорків В.С, Кифяк В.Ф. Розвиток міжнародного туризму в Україні. - Чернівці, 2007.
43. Экономика современного туризма / Карпова Г. А., Воронцов М. Г., Могаров М. В. и др. - СПб.: Герда, 2008.
44. Экономика современного туризма / Под ред. д-ра экон. наук Г. А. Карповой. - М.-СПб: Герда, 2008. - 405 с.
45. Яновська Н. В. Туризм: організація і облік. - Харків: Фактора, 2010